

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

งานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นงานวิจัยที่ผสมระหว่างงานวิจัยเชิงปริมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพ ในส่วนหัวข้อวิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวที่จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 20,106 คน (สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคเหนือเขต 3 พ.ศ. 2548-2550)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (อ้างอิงใน บุญใจ ศรีสถิตย์พรกุล, 2547 หน้า 207) โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non Random Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) แสดงการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างดังนี้

สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ คือ
$$\frac{N}{1+Ne^2} \quad N = 20,106 \text{ คน}$$

ค่า $e = 0.05$ จาก
$$\frac{N}{1+Ne^2} = \frac{20106}{1+20106(0.05^2)} = 392.92 \approx 393 \text{ คน (อย่างน้อย 393 คน)}$$
 ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 400 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา

2. ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ กิจกรรมการชมสวนผลไม้ การชมการขยายพันธุ์ไม้ผล การเลือกซื้อผลไม้ การชมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การเรียนรู้วิถีชีวิตเกษตรกร การทำสวนผลไม้และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การเรียนรู้วิถีชีวิตเกษตรกร การชมการผลิตสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านของเกษตรกร การซื้อสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านของเกษตรกรและของฝากของที่ระลึก

2.2 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ รูปแบบการท่องเที่ยวแบบรายบุคคล รูปแบบการท่องเที่ยวแบบตามฤดูกาล รูปแบบการท่องเที่ยวแบบชุมชนเกษตร

2.3 สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ การคมนาคมที่จอดรถ ที่พัก ผู้นำเที่ยว ห้องน้ำ ห้องสุขา ร้านจำหน่ายอาหาร และเครื่องดื่ม ร้านจำหน่ายสินค้าเกษตร และสินค้าพื้นเมือง ความปลอดภัย บริการรถนำเที่ยว

2.4 การตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ การให้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว การโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

2.5 ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

2.6 แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้แก่ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาบริการการท่องเที่ยว การพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ มี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ การตัดสินใจเลือกการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง มีผลต่อการตัดสินใจเลือกการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีผลต่อการตัดสินใจเลือกการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาก
- 3 หมายถึง มีผลต่อการตัดสินใจเลือกการท่องเที่ยวเชิงเกษตรปานกลาง
- 2 หมายถึง มีผลต่อการตัดสินใจเลือกการท่องเที่ยวเชิงเกษตรน้อย
- 1 หมายถึง มีผลต่อการตัดสินใจเลือกการท่องเที่ยวเชิงเกษตรน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็น

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาบริการการท่องเที่ยว การพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ได้จากแบบสอบถามที่ถามนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2554 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2554 จำนวน 400 คน ใช้การสุ่มตัวอย่าง แบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Random Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามทั้งหมด 400 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยนำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์แล้วมาลงรหัสและบันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าทางสถิติ โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแตกต่างค่าที่ (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ค่า F-test โดยมีการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สำหรับเกณฑ์การในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยกำหนดได้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	การตัดสินใจเลือกการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	การตัดสินใจเลือกการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	การตัดสินใจเลือกการท่องเที่ยวเชิงเกษตรปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	การตัดสินใจเลือกการท่องเที่ยวเชิงเกษตรน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	การตัดสินใจเลือกการท่องเที่ยวเชิงเกษตรน้อยที่สุด

5. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยเชิงปริมาณ

5.1 การดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยแต่ละชนิด ดังนี้
แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การสร้างแบบสอบถาม บริบทการเกษตรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ และการท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์

5.1.2 ยกร่างข้อคำถามตามประเด็นที่ต้องการศึกษา

5.1.3 นำแบบสอบถามไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5.1.4 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยจำนวน 1 ท่าน ด้านภาษา 1 ท่าน ด้านการท่องเที่ยว 3 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามแล้วนำมาหาค่า IOC เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (ค่า IOC ภาคผนวกหน้า 141-143) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5.1.5 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

5.1.6 นำแบบสอบถามไปทดลอง โดยไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 50 คน นำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficients) ของครอนบาค เลือกข้อคำถามที่มีความเชื่อมั่น 0.80 ขึ้นไป (ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่า 0.9229 ภาคผนวกหน้า 144-145) นำแบบสอบถามมาปรับปรุง

5.1.7 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อเตรียมไปใช้เก็บข้อมูลจริง

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามไปสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแตกต่างค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ค่า F-test

5.4 การสรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ ทำการสรุปผลในรูปแบบของตาราง และการอธิบายตามตาราง

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่ม ใช้จำนวนผู้สนทนากลุ่ม (Focus Group) 12 คน (เกียรติสุดา ศรีสุข 2549 หน้า 109) ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกจากผู้มีประสบการณ์ และมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ประกอบด้วย 1) เจ้าของสวนเกษตร จำนวน 4 คน 2) ผู้ประกอบการค้าขายสินค้าเกษตร จำนวน 1 คน 3) ผู้ประกอบการค้าขายสินค้าพื้นเมือง จำนวน 1 คน 4) ผู้ประกอบการค้าอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 1 คน 5) ผู้นำชุมชนตำบลฝายหลวง ตำบลแม่พูล ตำบลหัวดง จำนวน 3 คน 6) ตัวแทนนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ประกอบด้วย

2.1 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

2.2 แนวทางการพัฒนาบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

2.3 แนวทางการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดการสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูล 12 คนในเดือนมีนาคม 2554 สนทนาด้วยแนวคำถามการสนทนากลุ่ม สนทนาแล้วนำข้อมูลมาประมวลสรุปเป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

3.2 ประเด็นในการศึกษา คือ แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การจดบันทึก และการบันทึกเทปการสนทนากลุ่ม แล้วนำผลการจดบันทึกและการบันทึกเทปมาถอดเทปแล้วสรุป โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และ

วิธีเชิงพรรณนา (Content Analysis) แล้วสรุปเป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

5. ขั้นตอนการสร้างแบบสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสนทนากลุ่มซึ่งเป็นเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

5.1 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเชิงปริมาณ แล้วนำมาเขียนเป็นประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม

5.2 นำแนวคำถามที่ได้ไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุง

5.3 นำแนวคำถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม แล้วนำมาปรับปรุง

5.4 นำแนวคำถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

5.5 นำแนวคำถามมาปรับปรุง แก้ไข แล้วจัดทำเป็นแบบสนทนากลุ่มฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

5.6 การเก็บข้อมูลโดยการจัดสนทนากลุ่ม จัดบันทึกการสนทนากลุ่ม และบันทึกเทปการสนทนากลุ่มเป็นข้อมูล

5.7 การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบบันทึก และถอดเทปการสนทนาข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา และสังเคราะห์เนื้อหา ด้วยวิธีการเชิงพรรณนา (Content Analysis) แล้วสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์